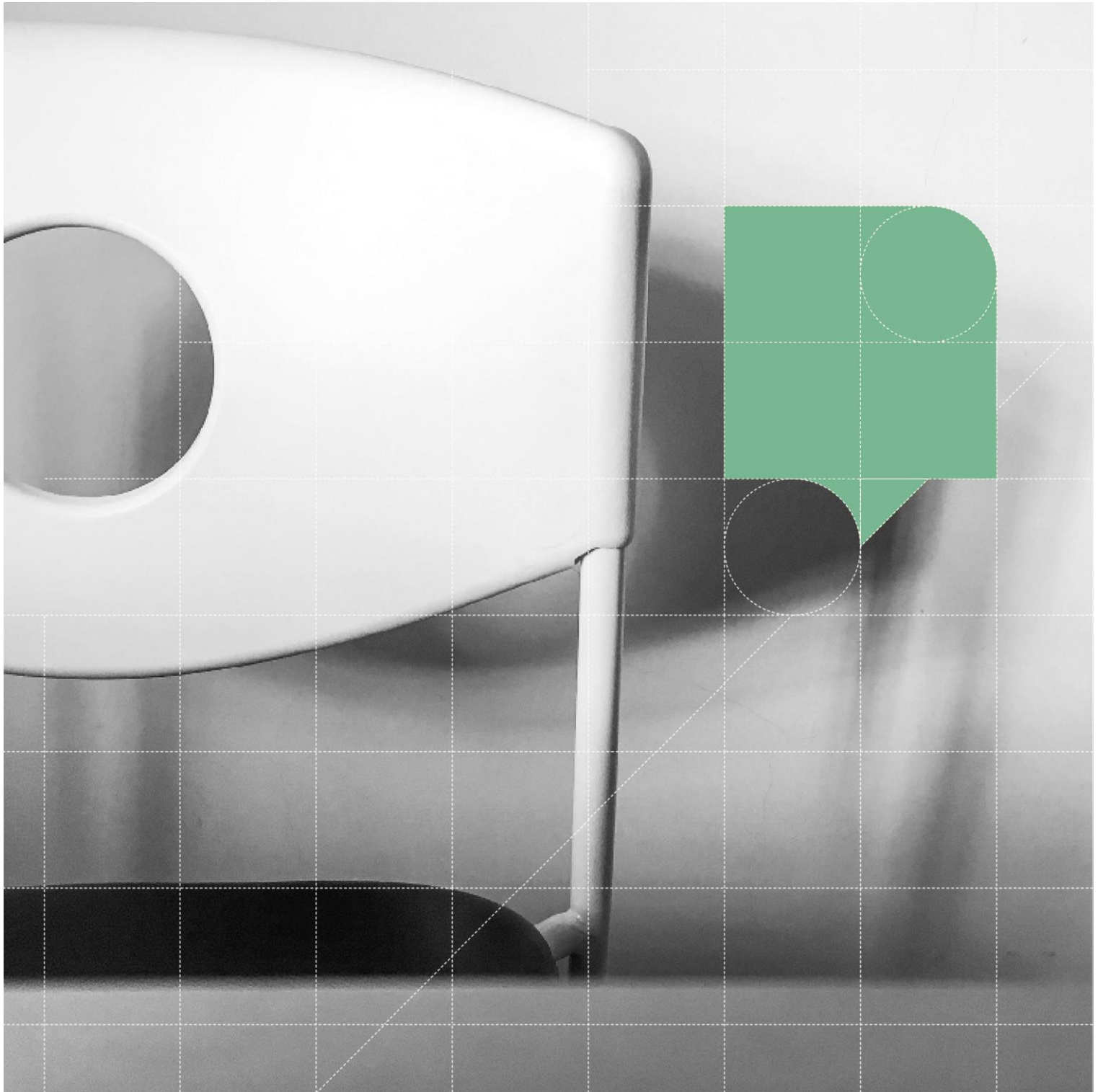

Regelrådets uttalelse

Om: **Ny naturskadeforsikringslov mv.**

Ansvarlig: **Justis- og beredskapsdepartementet**

Regelrådets konklusjon: **Forslaget er tilstrekkelig utredet**

Justis- og beredskapsdepartementet

Deres ref.:

24/3591

Vår ref.:

24/00153

Vår saksbehandler:

Cathrine Brenden Rønning

Dato:

09.09.2024

Uttalelse

Om: **Ny naturskadeforsikringslov mv.**

Konklusjon: **Forslaget er tilstrekkelig utredet**

Regelrådets samlede vurdering av forslaget

Regelrådet har vurdert Justis- og beredskapsdepartementets høringsnotat om forslag til ny naturskadeforsikringslov og endringer i forskriftsbestemmelser. Målet med endringsforslagene er å tydeliggjøre og organisere regelverket bedre.

Regelrådet mener at utredningen generelt sett er grundig, men påpeker at beskrivelsen av berørt næringsliv har mangler. Det mangler for eksempel en tydelig oversikt over hvor mange virksomheter som blir berørt, samt estimer for virkninger knyttet til tiltakene. Selv om kvalitativ beskrivelse er gitt, etterlyser Regelrådet mer tallfesting for å øke utredningens kvalitet.

Utredningen består av en rekke mindre problemstillinger og utfordringer. Gjennomgående er disse tilstrekkelig utredet, selv om enkelte problemstillinger er utredet mer enn andre. Departementets vurdering av alternative tiltak er grundig. Det er positivt at hensynet til små virksomheter og mindre forsikringselskaper er vurdert, at departementet har innhentet innspill fra aktører i bransjen og at tiltakene ser ut til å ha relativt lav kostnad for næringslivet.

Regelrådet vurderer at forslaget har relativt begrensede virkninger for næringslivet. Gitt antatt omfang mener Regelrådet at saken er tilstrekkelig utredet. Når det gjelder binding av avkastningen for naturskadekapitalen vil det være fordel for noen og ulempe for andre. Samlet sett vurderer Regelrådet at målene kan oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.

For å sikre vellykket gjennomføring anbefaler Regelrådet å gi god tid til ikrafttredelse og å vurdere fremtidig evaluering av loven.

På de neste sidene kan du lese mer om Regelrådets vurderinger. Ta gjerne kontakt ved spørsmål.

Med vennlig hilsen

Gry Agnete Alsos
leder av Regelrådet

1 Om forslaget som er sendt på høring

Justis- og beredskapsdepartementet har sendt forslag til ny naturskadeforsikringslov på høring 24.06.2024. Målet er at den nye loven, sammen med ny forskrift om naturskadeforsikring, skal gi et godt og oppdatert regelverk.

Departementet foreslår en ny lov for å gjøre regelverket tydeligere og bedre organisert. Som en del av dette arbeidet vurderes det å flytte enkelte regler fra forskrift til lov, og omvendt. Etter høringen vil departementet vurdere om det er best å gå videre med en ny lov eller heller gjøre nødvendige endringer i den gjeldende loven.

2 Regelrådets mandat og prioritering

Regelrådet skal bidra til at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk, jf. vedtekter for Regelrådet § 1. Rådet gir rådgivende skriftlige uttalelser ved høring.

Regelrådet skal vurdere utformingen av forslag til nytt eller endret regelverk, både lover og forskrifter som påvirker næringslivets arbeidsbetingelser og øvrige relevante forhold, jf. vedtektene § 2 første ledd. Rådet står fritt til å prioritere hvilke saker vi gir uttalelser til.

2.1 Hvorfor Regelrådet har valgt å uttale seg om saken

Regelrådet har valgt å uttale seg om saken fordi forslaget berører mange næringsaktører i Norge. Høringsdokumentet har identifisert forsikringselskaper, men i tillegg vil det også berøre næringslivet som forsikringskunder og skadelidte ved en eventuell naturskade. Dette gir mange berørte næringsaktører totalt sett.

3 Regelrådets vurdering av utredningen

Ifølge Regelrådets vedtekter § 2 første ledd skal Regelrådet ta stilling til om det er gjennomført konsekvensvurderinger etter de krav som utredningsinstruksen stiller, og om virkningene for næringslivet er tilstrekkelig kartlagt. Regelrådets uttalelser tar særlig utgangspunkt i kravene til innhold i beslutningsgrunnlaget i utredningsinstruksens punkt 2-1 Minimumskravene til utredning og punkt 2-2 Omfang og grundighet.

3.1 Beskrivelse av problemet og målet med forslaget

Utredningen består av en rekke mindre problemstillinger og utfordringer. Gjennomgående er disse tilstrekkelig utredet, selv om enkelte problemstillinger er utredet mer enn andre. Målet er at den nye loven, sammen med ny forskrift om naturskadeforsikring skal gi et godt og oppdatert regelverk.

3.2 Utredning av alternative tiltak

Departementet vurderer det slik at naturskadeforsikringsordningen i hovedsak ivaretar hensynet til skadeforebygging på en god måte, innen sitt område. Departementet foreslår ikke vesentlige endringer i gjeldende regler i dette høringsnotatet.

Departementet har vurdert en rekke alternativer og varianter knyttet til naturskadeforsikringsordningen. Det er positivt at departementet har gjennomført disse

vurderingene, selv om det knyttet til enkelte problemstillinger er konkludert med at departementet ikke anbefaler et nytt tiltak.

Stortinget har vedtatt et anmodningsvedtak 24. mai 2022 som gir klart uttrykk for at solidaritetsprinsippet skal bevares. Dette utgjør en begrensning i forhold til hvordan tiltaket kan utformes. Etter vår vurdering er begrensninger for tiltaksutformingen tilstrekkelig utredet i høringsnotatet.

3.3 Beskrivelse av berørt næringsliv

I høringsnotatet er berørt næringsliv i all hovedsak identifisert som forsikringsselskaper. I tillegg er øvrig næringsliv nevnt som forsikringstakere eller sikrede. Vi mener at beskrivelsen av berørt næringsliv ikke er tilstrekkelig.

Etter Regelrådets vurdering, er det et viktig krav etter minimumsspørsmål 4 i utredningsinstruksen punkt 2-1 å beskrive hvem som blir berørt. Når næringslivet er blant gruppene som berøres av et forslag, bør utredningen og høringsdokumentene også si noe om hvor mange virksomheter som blir berørt, hva som kjennetegner disse og andre relevante trekk ved de berørte næringsdrivende eller markedsstrukturen dersom det er relevant. En god beskrivelse av berørte vil også gjøre det enklere å utrede virkningene for de berørte.

Se også vår veiledning om dette temaet på våre hjemmesider: [Regelrådets råd til utredere om hvordan beskrive berørt næringsliv \(regelradet.no\)](https://regelradet.no/utredning-og-horing/utredning-og-horing-til-utredere-om-hvordan-beskrive-berort-naeringsliv)

3.4 Utredning av virkninger for næringslivet

Virkningene for de viktigste forslagene er kvalitativt beskrevet. Virkninger for de forsikrede, inkludert næringsliv, er lite beskrevet. Ingen av virkningene er tallfestet.

Regelrådet vurderer at selv om de samlede virkningene av forslaget ikke er ventet å være så store, så burde utredningen av virkninger for næringslivet vært noe grundigere. Blant annet burde nyttevirkninger for forsikringstakerne, indirekte virkninger og hvordan det er forventet at virkningene utvikler seg over tid vært beskrevet nærmere.

Vi har forståelse for at det i denne saken er vanskelig å tallfeste. Grove estimater på kostnader ville likevel vært med på å høyne kvaliteten på utredningen.

3.5 Forutsetninger for en vellykket gjennomføring for næringslivet

Departementet skriver at de etter høringen vil vurdere nærmere om det er mest hensiktsmessig å fremme forslag om en ny lov eller å følge opp behov for enkeltstående presserende regelendringer i eksisterende lovgivning. Regelrådet ønsker å minne om at dersom det blir vesentlige endringer i forslaget, så skal det reviderte forslaget legges ut på ny høring, jf. utredningsinstruksen punkt 3-3 fjerde ledd.

Departementet har ikke anslått tidspunkt for ikrafttredelse av regelendringene. Lover og forskrifter av betydning for privat forretningsvirksomhet normalt skal tre i kraft fra et årsskifte, jf.

utredningsinstruksen punkt 4-6. Regelrådet mener departementet burde sagt noe om de forventet ikrafttredelse 01.01.2025 eller senere.

4 Prinsipper for god regulering av næringslivet

Regelrådet skal følge den faglige utviklingen og praksis på områdene regelforenkling og regulering, og gi informasjon og generell veiledning som fremmer effektiv regulering, jf. vedtektene § 2 fjerde ledd. I dette arbeidet ser Regelrådet blant annet til bestep praksis i Norge og arbeidet med god regulering i andre land. Regelrådet ser også hen til reglene om tidlig involvering av berørte i utredningsinstruksen punkt 3-1.

4.1 Særskilt vurdering av hensynet til små virksomheter

De fleste virksomheter i Norge er små virksomheter, og disse bidrar i stor grad til den samlede verdiskapningen. Regelrådet jobber for å øke bevisstheten om at tiltak kan påvirke små virksomheter annerledes enn store virksomheter. For eksempel kan administrative oppgaver pålagt gjennom regelverk være mer krevende for små enn for store virksomheter.

Små aktører er berørt av forslaget som forsikringstakere. Det er positivt at departementet har vurdert hensynet til små bedrifter ved vurdering av høyere egenandel for næringsforsikring. Departementet har også tatt hensyn til de mindre forsikringsselskapene når det gjelder forslaget om avkastningen til naturskadekapitalen. Regelrådet ønsker også å gi ros for at departementet har innhentet skriftlige innspill fra Fairfondgruppen, som representerer seks mindre og mellomstore forsikringsselskap.

4.2 Involvering av berørt næringsliv i regelverksprosessen

I vurderingen av om naturskadeforsikringsordningen bedre kan ivareta hensynet til skadeforebygging, har departementet innhentet skriftlige innspill fra Finans Norge og Fairfondgruppen, og hatt dialog med Norsk naturskadepool. Vi stiller imidlertid spørsmål ved om det finnes forsikringsselskap som ikke er organisert under Finans Norge som også burde vært forespurt om innspill?

4.3 Forenkling for næringslivet

Det overordnede formålet med å foreslå en ny lov er å gi den en klarere struktur enn den gjeldende. Departementet forsøker også å rydde opp i hvilke regler som bør være lovfestet, og hvilke regler som bør være i forskrift. Det er positivt klarere og lettere tilgjengelige regler for næringslivet.

4.4 Rapporteringsbyrder

Lovforslaget innebærer en videreføring av forskriftshjemmel om medlemmenes plikt til å gi opplysninger og rapportere om skader til poolen og utlevering av opplysninger om naturskader til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. Utover dette kan vi ikke se at forslaget inneholder ny rapportering.

4.5 Fremtidsrettet regulering

Et av målene med endringene i naturskadeforsikringsloven er at ordningen skal være robust for fremtidig utvikling og kunne dekke skadene ved mer ekstreme naturkatastrofer. Blant annet foreslår departementet å øke forsikringsforetakenes samlede ansvar ved en enkelt naturkatastrofe fra 16 til 30 milliarder kroner. Fremtidige krisesituasjoner er på denne måten uttrykkelig vurdert i høringsnotatet.

4.6 Planlagt fremtidig evaluering av regelverket

Høringsdokumentet sier ikke noe om eventuell evaluering av den nye loven. Regelrådet mener at utredningen bør inneholde en vurdering av når og hvordan endringene bør evalueres for å vurdere om endringene er vellykket.

4.7 Andre kommentarer til utredningen og gjennomføringen av høringen

Regelverksutviklingen som har foregått på tidligere stadium er beskrevet i høringsnotatet. Ny naturskadeforsikringsforskrift er allerede vedtatt og skal tre i kraft i 2025. Det er litt uvanlig at forskriften er vedtatt før ny lov er kommet på høring. Vi mener begrunnelsen for denne rekkefølgen med fordel kunne kommet frem av høringsnotatet.

5 Er forslaget utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet?

Regelrådet vurderer at forslaget har relativt begrensede virkninger for næringslivet. Gitt antatt omfang mener Regelrådet at saken er tilstrekkelig utredet, jf. utredningsinstruksen punkt 2-2. De anbefalte tiltakene er grundig begrunnet. Det vil være noen ulemper knyttet til binding av avkastningen for naturskadekapitalen for de selskapene med mye naturskadekapital/høy avkastning. På den annen side vil forslaget innebære en fordel for selskaper med lite eller ingen naturskadekapital fordi konkurranseulempene deres blir redusert.

Samlet sett vurderer Regelrådet at forslaget er utformet slik at målene kan oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.